

Brusel trápí život osamote. My máme opačný problém

Dokončenie – s. 1

Zmenšovanie domácností tak podľa európskych dát smeruje k tomu, že aj byty s jednou či dvoma izbami prestanú byť vo finančných možnostiach pracujúcich ľudí.

Domácností, ktoré obýva jeden človek, pribúda aj na Slovensku. Podľa sčítania z roku 2021 vzrástol ich počet za desať rokov takmer o 230-tisíc, teda o 37 percent. Tvorili už viac ako tretinu všetkých takzvaných cenзовých domácností. Čísla teda na prvý pohľad hovoria to isté ako európsky trend. Tu však prichádza paradox, ktorým sa krajina vymyká z dát Bruselu.

Bývame sami iba na papieri

Rast počtu cenзовých domácností jednotlivcov automaticky neznamená, že pribudlo bytov, v ktorých fyzicky býva iba jeden človek. Pri cenзовой domácnosti môžu byť v jednej nehnuteľnosti aj dvaja či traja samostatne hospodáriaci ľudia. „Napríklad ak v jednom byte žijú rodičia s dvomi dospelými a zárobkovo činnými deťmi, v tejto bytovej domácnosti žijú tri cenзовé domácnosti. Ich počet na Slovensku

„ Samostatné bývanie nemusí byť otázkou toho, že by mladí chceli zostať s rodinou alebo bývať s priateľmi – nehnuteľnosť iba pre seba si môžu jednoducho dovoliť až vo vyššom veku alebo s partnerom.

výrazne prevyšuje počet bytových domácností,” vysvetlila rozdiel sociologička Zuza Kusá.

Slovensko v realite patrí medzi krajiny EÚ s najnižším podielom jednočlenných domácností – je to asi každá desiatá. Dáta Infostatu práveže hovoria o tom, že Slováci patria k národom, ktoré žijú v najpočetnejších domácnostiach. V roku 2024 na jednu pripadalo priemerne 3,1 osoby, najviac v celej

únii. Takmer 30 percent navyše žilo v preplnených nehnuteľnostiach, zatiaľ čo priemer EÚ bol 16,9 percenta.

„Zohľadňujúc bytovú politiku na Slovensku, ktorá nijako neuľahčuje mladým ľuďom prístup k samostatnému bývaniu, môžeme usudzovať, že mladí dospelí prevažujú medzi cenзовými domácnosťami „navyše“, teda tými, čo zdieľajú bytovú domácnosť s inou cenovou domácnosťou (zvyčajne rodičovskou),” dodala Kusá. Slovensko je v skutočnosti krajinou, kde veľa jednotlivcov vlastnú domácnosť nemá – aj keď by ju mať chcelo.

Preto sme aj najhorší v osamostatňovaní sa. Mladí odchádzajú od rodičov tesne po tridsiatke, zatiaľ čo európsky priemer je okolo 26. „Veľmi náročné podmienky získania samostatného bývania ich nútia, aby zostali bývať s rodičmi alebo žijú v zdieľanom prenajatom byte tam, kde majú prácu. Pre samostatné bývanie sa začnú rozhodovať, až keď im to umožní ich príjem a pracovná stabilita,” uviedla sociologička.

Hoci podľa dát Štatistického úradu SR minie Slováci na bývanie priemerne okolo

Kým EÚ rieši poloprázdne byty, Slováci sa tlačia v preplnených domácnostiach.

20 percent platu, v realite je to 40 a viac. Najmä na západe Slovenska je bežné dať aj polovicu mzdy za dvojizbový byt a nehnuteľnosť s tromi izbami si vo veľa prípadoch nevedia dovoliť ani páry. Samostatné bývanie preto nemusí byť otázkou toho, že by mladí chceli zostať s rodinou alebo bývať s priateľmi – nehnuteľnosť iba pre seba

si môžu jednoducho dovoliť až vo vyššom veku alebo s partnerom, pretože jednotlivec nemá možnosť platiť mesačnú splátku s energiami na úrovni tisíc eur.

Vlastný byt ako luxus

Po rokoch spoluzitia tak môže byť potreba bývať sám výrazná. Mladí si to želajú aj preto,

Fico chce Tarabu udržať vo vláde. Spor s SNS sa

Premiér Robert Fico (Smer) považuje vicepremiéra a ministra životného prostredia Tomáša Tarabu (nom. SNS) za schopného člena vlády. Nikdy nemal výhrady voči jeho práci. „Od prvého dňa, ako nastúpil do funkcie, vykonával túto funkciu najlepším spôsobom. Nikdy som nemal výhrady k jeho práci, naopak, považujem ho za výborného ministra životného prostredia a výborného podpredsedu vlády SR,” uviedol včera Fico na tlačovej konferencii v Gabčíkove. Odpovedal tak na otázku o možnej výmene na poste šéfa envirorezortu pre spor medzi SNS a Tarabom.

Robert Fico rešpektuje, že ministerstvo životného prostredia podľa koalíciej zmluvy patrí SNS. FOTO: TASR/JÁN KROSLÁK

Premiér otázky označil za „politické klebety“.

Májová dohoda mala priniesť pokoj

Taraba, premiér a šéf SNS Andrej Danko sa v máji dohodli, že ak nedôjde k zmiereniu medzi SNS a jej nominantom na čele envirorezortu, minister do konca septembra skončí vo funkcii. Dohoda vtedy ukončila otvorený spor medzi stranou a jej nominantom.

Pokoj však dlho nevydržal. Počas leta sa konflikt opäť vyostřil a vedenie SNS začalo tlačiť na skorší termín. Danko v polovici augusta hovoril už o 15. sep-

tembri, teda o čase, keď sa má začať najbližšia schôdza parlamentu. Argumentoval tým, že vzťahy medzi Tarabom a stranou sa nezlepšujú. Za budúceho ministra zároveň označil súčasného štátneho tajomníka Filipa Kuffu.

Taraba však ultimátum odmietol. „Ja 15. septembra určite neodstúpim,” vyhlásil a SNS odkázal, že si môže určovať termíny, aké chce. Súčasne kategoricky spochybnil aj možnosť, že by ho na čele rezortu nahradil Kuffa.

Z politického sporu sa postupne stala aj osobná prestrelka. Kuffa označil svojho nadriada-

FOTO PRAVDA IAN MAJERSKY © AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

aby mohli fungovať podľa vlastných pravidiel a potrieb, keď už na vlastný byt čakali tak dlho. Aj naša respondentka Sofia (29) by chcela bývať osamote. „Ako dieťa som nemala ani vlastnú izbu, takže by som si to cenila o to viac,” potvrdila na úvod. Aj keď pracovať začala hneď po vysokej škole, ani po piatich rokoch nemá taký príjem, aby si

vedela prenajímať byt sama. V zdieľanom byte žije prakticky od konca vysokej školy.

„Dúfala som, že v mojom veku už budem môcť žiť sama a určite som si nepredstavovala život v podnájme s ďalšími dvoma spolubývajúcimi. Viem si ešte predstaviť komunitné bývanie s blízkymi priateľmi, v ktorom by mal každý

svoj priestor,” vysvetlila s tým, že takéto bývanie je pre ňu čisto ekonomické rozhodnutie.

„Ak by som mala bývať sama v nejakej garsónke, ktorá by sa priestorovo rovnala rozmerom mojej izby, vyšlo by ma to na 600-700 eur, čo by sa mi neoplatilo. Zároveň by to predstavovalo viac než polovicu môjho platu v čistom,” dodala Sofia.

Aj podľa dát je tak zjavné, že bývanie s viacerými ľuďmi napriek rokom práce je u nás prejavom krízy bývania a drahých bytov. „Mnohým mladým vďaka tolerancii a dobrým pravidlám ani v zdieľanom spoložití pocit slobody nemusí chýbať. Trápiť a urážať ich však môže skutočnosť, že na samostatné bývanie napriek tvrdej práci a šetreniu ešte dlhé roky mať nebudú,” podotkla Kusá.

Sofia si myslí, že každý človek by mal mať právo na svoje bývanie a situácia ju frustruje. Bytov podľa nej v skutočnosti nie je málo. „Bežný človek si ich len nemôže dovoliť. Koncept prenajímania by som úplne zrušila, je to vykorisťovanie. Ľudia sa v dnešnej dobe musia rozhodovať, do čoho investujú - bohužiaľ, často už ide o základné veci ako potraviny, či návštevu zubára, alebo záľuby, či nejaký wellness. O veciach, ako je auto či dovolenka, ani nehovorím,” objasnila. Mnohí si preto radšej vyberú bývanie s matkou a otcom aj v tridsiatke, než by mali na konci mesiaca živoríť zo sto eur.

Jednočlenná domácnosť však nemusí byť o človeku, ktorý sa vedome rozhodol žiť sám. Kusá upozornila, že rozbor vekovej

štruktúry našich bytov s jedným obyvateľom by pravdepodobne ukázal, že ich obývajú prevažne seniori. „Je to často výsledkom vývoja rodinnej situácie - deti sa osamostatnili, majú vlastné rodiny aj bývanie a v rodičovskom byte zostane z rôznych príčin len jeden z rodičov,” dodala. Za rovnakým štatistickým údajom sa tak môžu skrývať úplne odlišné životné situácie.

Sociologička upozornila, že obavy Bruselu sú opodstatnené a o dekádu sa zníži nárast populácie ešte viac. Podľa Kusej nemá Slovensko ani ďalšie štáty EÚ pred sebou dobré vyhliadky, čo sa bývania a plodnosti týka. „Keďže samostatné bývanie, ktoré väčšina ľudí pokladá za nevyhnutnú podmienku na založenie rodiny, je už desaťročia na Slovensku nákladným celoživotným bremenom, časť mladých ľudí mení svoje životné priority a volí si iné cesty sebanaplnenia,” dodala.

Na Slovensku už teraz klesla pôrodnosť na historické minimum, máme čoraz menej viacdenných rodín a vek prvorodičiek sa posúva za 35. rok života. Mladá generácia podľa Kusej pri nereálnych cenách za štvorcový meter radšej platí cestovanie, či kultúrne vyžitie, alebo športy, než by riešila náročné založenie rodiny a výchovu detí. „Časť mladých ľudí zostáva po štúdiách pracovať a žiť v zahraničí. Okrem iného aj preto, že aj vďaka tamajším verejným službám a bytovej politike sa dá rodinný život lepšie zladovať s pracovným,” uzavrela sociologička.

© AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

Parlament sa pripravuje na nabitú schôdzu

Ďalšia schôdza Národnej rady (NR) SR sa začne 15. septembra. Prioritou budú vládne návrhy. Pri ich schvaľovaní sa v rámci koalície neočakáva žiadny problém a mali by prejsť. Uviedol to predseda parlamentu Richard Raši (Hlas) po včerašom stretnutí v Národnej rade, na ktorom sa zúčastnili šéfovia koalíčných klubov, podpredsedovia parlamentu za koaličné strany aj zástupca za nezaraadených poslancov pôsobiach v mimoparlamentnej Strane vidieka.

„Schôdza sa normálne otvorí a návrhy zákonov sa budú prerokovávať tak, ako sa to robí na každej schôdzi, to znamená začne sa vládnymi návrhmi zákonov, potom pôjdu koalíčne poslanecké návrhy a potom opozičné poslanecké návrhy. Najdôležitejšou informáciou teda je, že ideme rokovať, a parlament nebude 15. septembra zablokovaný,” poznamenal. Ocenil, že do parlamentu sa neprenieslo avizované možné iskanie.

Pri schvaľovaní vládnych návrhov v rámci koalície neočakáva žiadny problém. „Bolo deklarované, že s vládnymi návrhmi zákonov, ktoré sú vždy tie najpodstatnejšie, problém nie je a všetky by mali byť schválené,” doplnil Raši. Zároveň pripustil, že na niektorých návrhoch z dielne koalíčných poslancov ešte dohoda nie je aj vzhľadom na ich vplyv na rozpočet. „Ale aj tu bolo avizované, že bude snaha sa dohodnúť, teda nemal by vzniknúť problém ani na tomto,” komentoval.

Predseda parlamentu tiež avizoval, že schôdza možno bude trvať dlhšie. Poukázal na to, že v programe je rekordne veľa bodov a chce stihnúť prerokovať čo najviac. Štátny rozpočet na budúci rok by sa na tejto schôdzi preberať nemal. „Rokovania o štátnom rozpočte ešte prebiehajú na úrovni rezortov a ministrov, a teda štátny rozpočet nie je uzavretý, zatiaľ sme sa o ňom nerozprávali, lebo zatiaľ nemáme avizované, že by na túto schôdzu mal dôjsť,” ozrejmil Richard Raši. (tasr)

opäť vyostruje

deného za „agenta a rozbíjača pronárodných síl“, zatiaľ čo Danko Tarabu verejne kritizoval za jeho pôsobenie na ministerstve a odkázal mu, že „karma je zdarma“. SNS pritom ministrovi vyčíta aj spôsob riadenia rezortu a vzťahy so štátnymi tajomníkmi.

Fico chce Tarabu, ale rešpektuje SNS

Fico cez víkend pripomenul, že ministerstvo životného prostredia podľa koalíčnej zmluvy patrí SNS a túto dohodu chce rešpektovať. Zároveň však avizoval, že sa bude snažiť konflikt urovnať a Tarabu vo vláde udržať. Za ko-

nečný termín označil 30. september.

Premiér tvrdí, že Tarabu posudzuje podľa jeho práce na ministerstve, nie podľa toho, aké má politické vzťahy s Dankom či s vedením SNS. Súčasne odmietol špekulácie o širšej rekonštrukcii vlády alebo o výmene rezortov medzi koalíčnymi stranami.

Envirorezort aj ministerstvo kultúry majú podľa neho zostať v politickej réžii SNS, rovnako ako si Smer a Hlas ponechajú svoje ministerstvá. Fico tvrdí, že nemá záujem rozohrávať ďalšie personálne „šachové partie“ a kabinet má pred sebou dôleži-

tejšie úlohy vrátane eurofondov a prípravy na poslednú časť volebného obdobia.

Zároveň dal najavo obavu, aby sa spor nepreniesol na pôdu parlamentu. Premiér už v tomto volebnom období musel riešiť napätie vo vlastnej koalícii a problémy po rozpade poslaneckých klubov. Pri opise svojej úlohy použil porovnanie, že si niekedy pripadá ako „školník, ktorý pobehuje po škole a opravuje všetky chyby“.

Politológ Peter Dubóczy z Univerzity Pavla Jozefa Šafárika upozornil, že spor podľa neho nie je primárne konfliktom o smerovanie environmentálnej politiky, ale vnútorným mocenským zápasom

v SNS. Taraba sa podľa jeho hodnotenia od začiatku správok ako pomerne autonómny politický hráč, nad ktorým Danko nemá úplnú kontrolu. Výmena ministra by tak pre SNS znamenala aj obnovenie stranickej disciplíny a priamejšej kontroly nad rezortom.

Dubóczy upozorňuje, že Ficov manévrovací priestor je obmedzený: premiér potrebuje politickú spoluprácu s Dankom, no prípadný návrat nespokojného Tarabu do parlamentu by mohol pri tesných hlasovaniach vytvoriť ďalšieho samostatného hráča. Automatický pád vlády by to podľa politológa znamenať nemuselo, koalícia by však mohla byť odkázaná na ďalšie individuálne dohody. (tasr, sít)